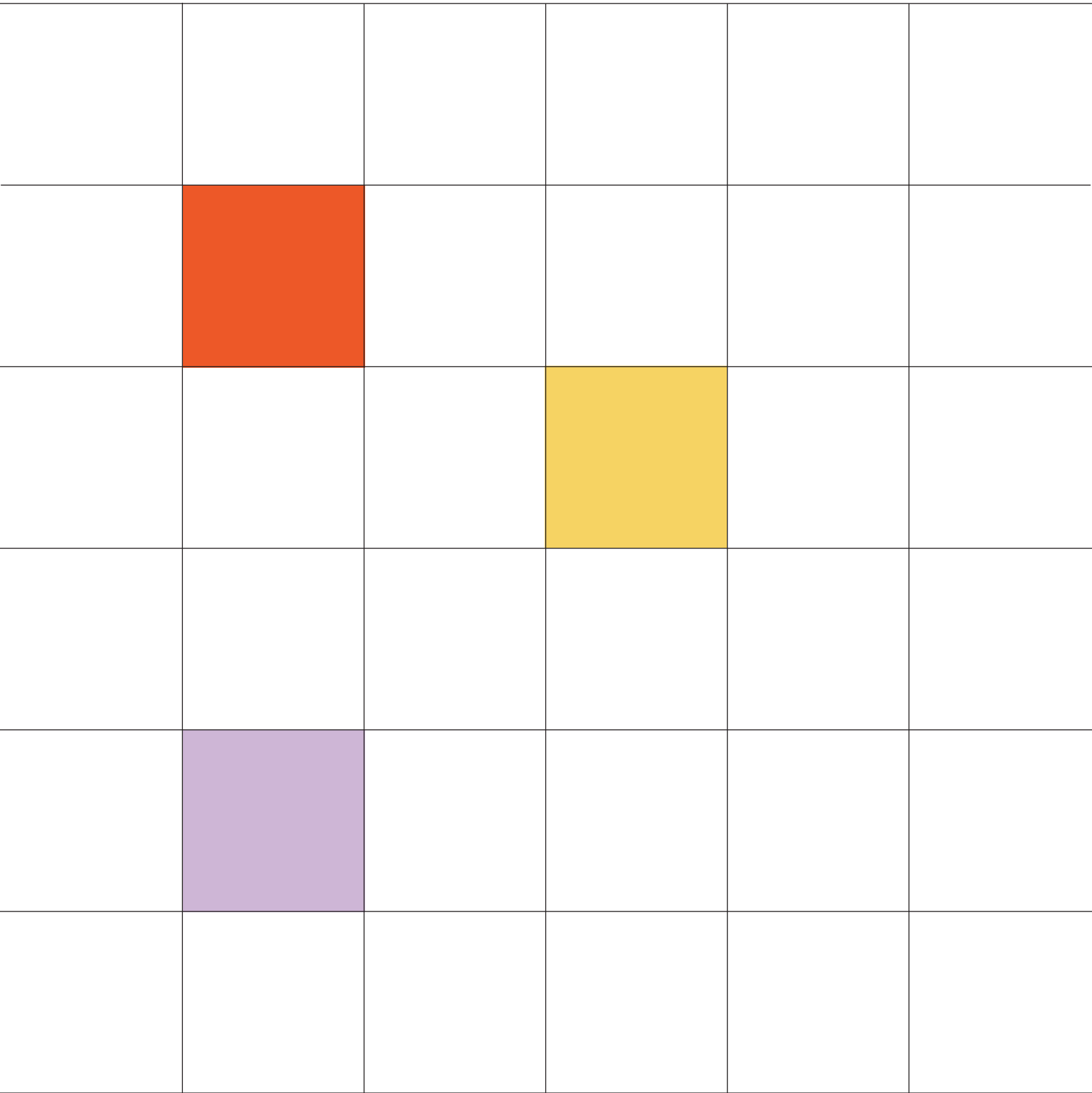
Unitat didàctica Infantil.

Jaume I i al-Azraq

Escoltem i parlem

1 Mireu les tres primeres vinyetes de l'*Auca* i escolteu els versos que les acompanyen.

2 Responeu a aquestes preguntes:

1. Com es deia el pare de Jaume I?

2. I la mare?

3. Segons conta l'*Auca*, diríeu que els pares de Jaume I vivien junts o separats habitualment?

3 Mireu ara la quarta vinyeta, escolteu els versos i digueu a quina edat ja era rei Jaume I.

Parlem i dibuixem

4 Heu pogut escoltar que el pare i la mare de Jaume I estaven bastant separats, però ara podríeu fer una «foto de familia» i dibuixar-los junts? Feu-ho.

5 Heu vist que Jaume I ja era rei als deu anys. Dibuixeu-lo.

6

Però Jaume I va viure molts anys, dibuixeu-lo quan ja era vell.

Escoltem i parlem

7

Si mires la setena vinyeta de l'*Auca*, sabràs que Jaume I va conquistar Mallorca en primer lloc. Per a fer la conquista, primer van haver de fer un viatge per mar. Escolta la narració del viatge:

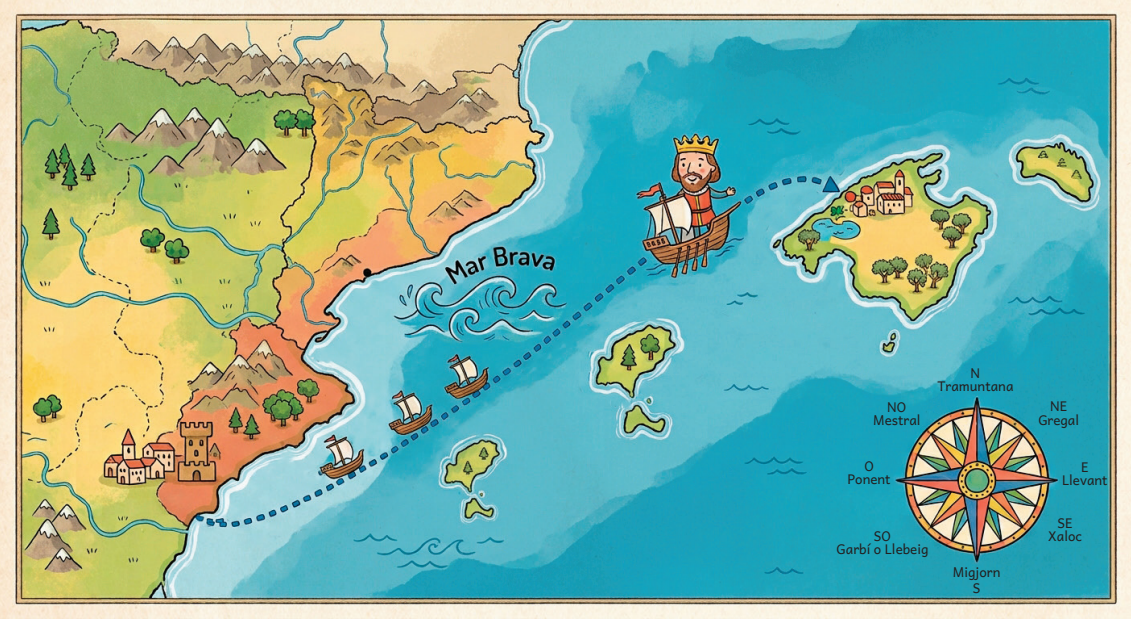
Vam eixir de Salou amb vent de terra i el vent era bo per a separar-nos de terra (...) i quam ja haviem navegat vint milles, el vent girà a llebeig i vingueren els oficials i ens van dir:

- Senyor, aquest vent de llebeig us és contrari i no us deixarà entrar a Mallorca. Voleu que tornem enrere i ja hi tornarem una altra volta?

- No ho farem, perquè si tornem a terra, els nostres hòmens que no siguen prou valents no voldran salpar de nou.

I al vespre va augmentar el vent, la mar es va fer forta i van créixer unes ones tan altes que l'aigua pujava per dalt de la galera. Però abans que es pongués el sol, el vent es va calmar i al lluny vam veure l'illa de Mallorca i la població de Sóller.

Jaume I: *Llibre dels fets* (adaptació)

1. Observa el mapa i copia'l.

2. En el temps de Jaume I, les naus només podien anar a rems o a vela, és a dir, que el vent inflava les veles i feia moure els vaixells. Fixa't en el rumb de Jaume I, per què pensaven els oficials que no podrien arribar a Mallorca?

3. El text que acabes d'escoltar diu que les ones eren tan altes que pujaven per dalt de la nau. Dibuixa l'escena.

4. Per què Jaume I diu que no vol tonar a Salou?

Orientem-nos

8

Saps què són els punts cardinals?
Expliqueu-ho entre tota la classe.

9

Fem ara una activitat pràctica.
Seguiu les instruccions següents:

1. Eixiu al pati de l'escola (suposem que l'eixida és al matí)

2. Poseu-vos mirant en la direcció del sol. Cap allà on esteu mirant és el sud

3. Obriu els braços en creu.

    1. Allà cap on assenyala el braç esquerre és l'est.
    2. Allà on assenyala el braç dret és l'oest.
    3. Darrere vostre teniu el nord.

Parlem i cantem

10

Has vist que el vent de llebeig podria fer grans onades i dificutar molt la navegació de les naus de Jaume I. Saps quants vents hi ha? Escolta aquesta cançó, aprén-la i canta-la, i així sabràs quins són els vents.

Llebeig, ponent, i mestral,
llevant, xaloc i migjorn,
Llebeig, ponent, i mestral,
tramuntana i gregal
vet aquí els vuit vents del món,
llevant, xaloc i migjorn.

Qui viu amb l'opinió
Qui s'enamora no es cansa
Si viu amb l'opinió
Que després d'una maror
Sol venir una bonança
Sol venir una bonança
Qui s'enamora no es cansa

Sempre mira d'on ve el vent
Una dona marinera
Sempre mira d'on ve el vent
Tan si és llevant com ponent
I es bon temps sempre l'espera
I es bon temps sempre l'espera i
Una dona marinera.

ESCANEJAR DES DE L'APP DE SPOTIFY

https://open.spotify.com/intl-es/track/1WU2D0Okv3ZvGQHvAZ08Wu?si=5c40b09df72a44e2

Escoltem i parlem

11

Si mireu la setena vinyeta de l'*Auca* i escolteu els versos que hi ha a sota, hi veureu que Jaume I va anar avanaçant per les terres valencianes, va arribar a València i va conquistar la ciutat.

I quan haguérem menjat i begut i dormit, en una tenda que era a prop del nostre campament, vam dir a tots que València era nostra. I ens van preguntar com era aquest fet i de quina manera. I nos vam dir que havíem guiat el rei de València i tots aquells sarraïns que habitaven la vila, hòmens i dones, fins a Cullera i Dénia, i que ens rendien la vila al cinquè dia.

I quan a l'altre dia, a l'hora del vespre, vam enviar missatge al rei i a Abulfamalet, perquè els cristians sabessen que nostra era València, que no els faríem cap mal i que posaren la nostra senyera a la torre que és del Temple. I ells digueren que els plaïa. I quan vam veure la nostra senyera dalt de la torre, descavalcàrem del cavall i miràrem cap a orient, vam plorar i vam besar la terra pel gran favor que Déu ens havia fet.

Jaume I: *Llibre dels fets* (adaptació)

12

En temps de Jaume I, les ciutats estaven envoltades de muralles. Parleu a classe sobre com imagineu aquestes ciutats emmurallades. Què en diríeu?

1. Com devien ser aquelles muralles, altes? Baixes?

2. I els carrers, com devien ser, lluminosos? Ben ventilats?

3. De nit, com devien il·luminar-se els carrers?

4. Es podria eixir fora de les muralles, per exemple, a jugar pels horts?

13

Dibuixa una ciutat, València, per exemple, amb les muralles i les teulades de les cases sobreeixint per darrere.

14

Dibuixa un carrer de València il·luminat per torxes.

15

Observa com és el Penó de la Conquesta i dibuixa'l ben gran.

16 Segons el text que has escoltat, conta tu ara què va fer Jaume I amb els sarraïns que vivien a València quan ell la va conquistar.

17 Imagineu que sou una família de sarraïns que heu d'abandonar la vostra casa, però que podeu emportar-vos el que vulgueu. Què t'emportaries tu de ta casa?

18 Si havies de canviar de casa, com t'agradaria que fora la casa nova?

La vall de Gallinera

Dibuixem, imaginem i parlem

No degué ser fàcil per a Jaume I anar avançant de poble en poble i de comarca en comarca conquistant noves terres. Per això hem de parlar d'al-Azraq, un dels seus pitjors enemics, que defensà gran part de les terres muntanyoses del sud del País Valencià.

19 Mira el retrat d'al-Azraq

1. Dibuixa'l tu.

2. Al-Azraq solia viure en castells. Dibuixa el castell d'al-Azraq i posa la seua bandera dalt d'una de les torres.

20

Escolteu aquest relat:

I estant a València, la reina i jo, vingué a nosaltres l'alcaid de Xàtiva amb gran companyia de sarraïns tots molt contents i ens van besar la mà i ens van dir que els pesava molt el que havia fet al-Azraq, que ens havia pres alguns castells.

I nos vam dir a la reina:

Heu vist com estan de contents aquests sarraïns, que diuen que els pesa molt el que ha fet al-Azraq, però diuen que ens defensaran?

I la reina va dir:

Teniu raó. Que no han dit que us venjarien ni us han pregat que us defenseu.

Jaume I: *Llibre dels fets* (adaptació)

21

En el text que heu escoltat, el rei Jaume I està amb la reina na Violant. Sabem que els dos parlaven molt de les coses de ser rei i que ella l'aconsellava. Dibuixa el rei i la reina en un sopar reial.

22

Tambe has pogut llegir que uns sarraïns van entrar a veure el rei i la reina. T'hem d'aclarir que quan Jaume I conquistava terres noves no n'expulsava els moros, sinó que intentava que es quedaren a les seues cases i que feren els seus oficis de sempre. Manaven els cristians, però ells treballaven a les seues ordres. Ara dibuixeu aquells moros que van anar a veure el rei i la reina.

23

Però no tots els moros es van sotmetre a Jaume I. Per exemple, com hem vist, al-Azraq es va revoltar contra el rei. Escolteu els versos de les cinc darreres vinyetes de l'*Auca* i mireu els dibuixos.

24

Jaume I es va fer vell i no va poder acabar, ell en persona, la guerra contra al-Azraq, però alguns cavallers seus van derrotar-lo en una batalla prop d'Alcoi. Escolta com ho conta Jaume I al llibre de la *Crònica* que va escriure i dibuixa la batalla.

I quan varen venir fins a dos-cents cinquanta d'aquells cavallers (musulmans) a Alcoi per a combatre, van prendre molt de mal i van perdre el seu cap de nom al-Azraq, que ja s'havia alçat en contra nostra en altre temps i ens havia pres alguns castells.

Jaume I: *Llibre dels fets* (adaptació)

25 Com a conseqüència d'aquella batalla que acabes de dibuixar, va nàixer la festa dels Moros i Cristians que se celebra a Alcoi i en molts pobles del País Valencià, de Catalunya i de les illes Balears i Pitiüses. Feu una cerca per Internet a la classe, mireu vídeos i fixeu-vos en dues coses:

a. El vestuari dels moros i el dels cristians.

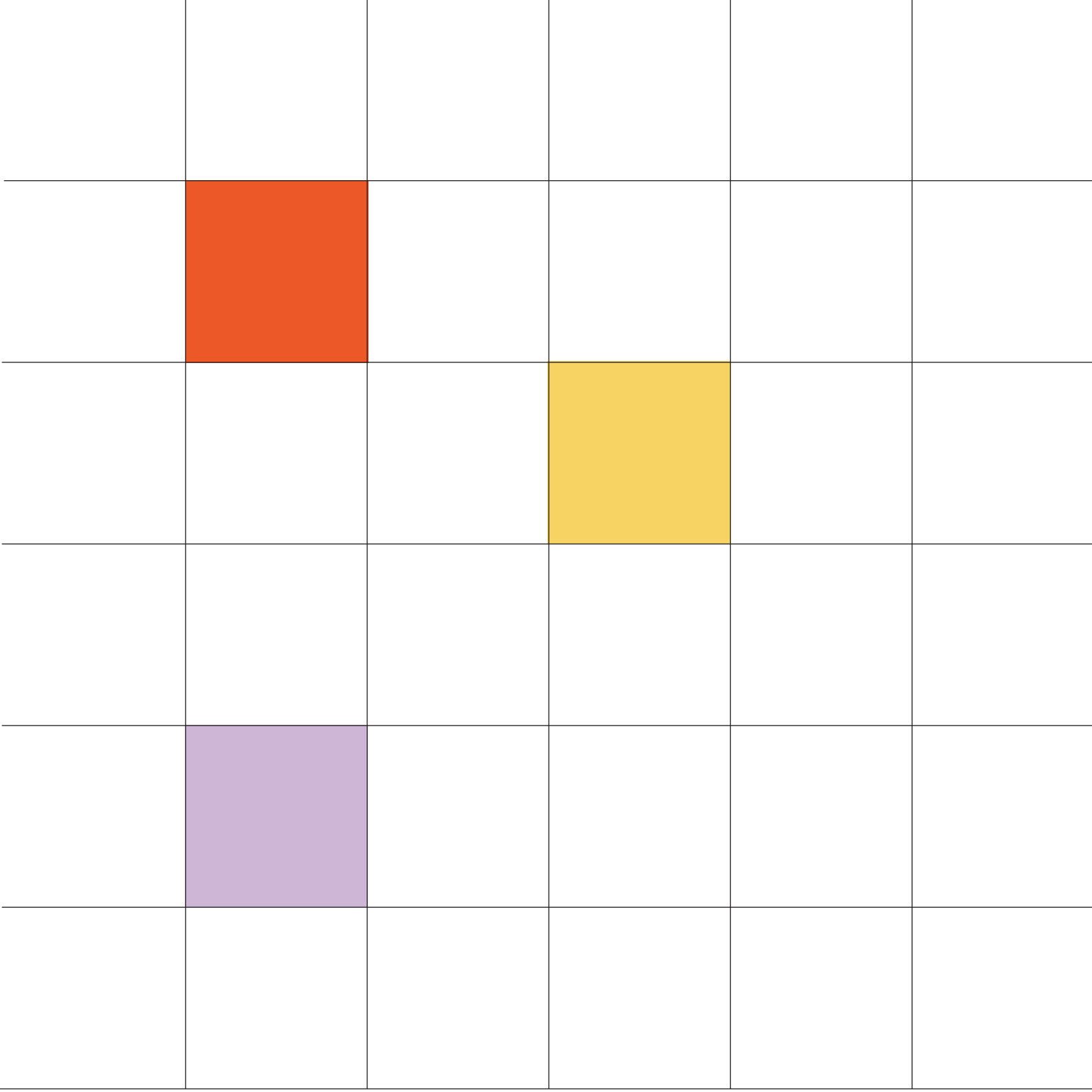
b. La música de cada bàndol.

c. Els moviments dels caps d'esquadra.

26 Formeu a la classe dues filades com a mínim, una de moros i una altra de cristians.

27 Feu-vos els vestits de moros o de cristians, segons la «filà» que us haja tocat.

28 Organitzeu una desfilada de Moros i Cristians.

AUTORS DEL TEXT DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES: **Tomàs Llopis i Antoni Espí**

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE CULTURA DIRECCIÓN GENERAL DEL LIBRO, DEL CÓMIC Y DE LA LECTURA

ACPV - CARRER DE SANT FERRAN, 12
VALÈNCIA 46001 - TEL96 315 77 99 - WWW.ACPV.CAT